

ACC. N:R M.10671:1-6.

Landskap: Småland Upptecknat av: Aug. Lenningsson
 Härad: Västbo Adress: Söderljö, Gnosjö
 Socken: Gnosjö Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1948. Född år 1886 i Skog, Gnosjö

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

<u>Prestaver</u>	<u>s. 1-2.</u>	<u>LuF 60.</u>
<u>Heravodling.</u>	<u>s. 3.</u>	<u>H. G. 10.</u>
<u>Falsklev.</u>	<u>s. 4-6.</u>	<u>LuF 34.</u>

Om prestaver.

Prestaver förekommer här vid bemärkta personers begravning, namnet ärofler endast de förbehånds stängerna.

Prestaverna bestå av två ~~svartbeträde~~ svartbeträde stänger med svavode knappar i övre ändan där även floren äro fästa.

Bruket med prestaver började i början på 1900 talet. Prestaverna bäres i regeln av ett par värmer till den döde, de kan också vara släkt dock ej av de närmaste släktingarna.

Prestaverand gå båda före kistan till breds och så kommer begravningstoftet efter kistan, är det en man som är död kommer änkan närmast kistan i följe med två värmor som följer henne sedan de övriga släktingarna två och två. Under begravningen stå de som bär prestaverna på post vid var sin sida om kistan när de -

ACC. N:R M.10671:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

gravningen sker i kyrkan och gå sedan åter
före ut till kyrkogården där de åter stå på post
medan anföranden taga farväl av den döde och
lägga sedan prestavorna i kors över gravon
Prestavorna äges av kyrkan.

Att något gravkors burits här är ej bekant.
Prestaver har endast förekommit vid begravningsr.

Om havreodling

Min moder som var föd i Elmås Kulltorps
socken 1852 - hon dog 1942 - brukade ofta berätta
om jordbruket i Elmås och sederna och bruket där
(Min fader dog när jag var helt ung).

Man brukade berätta: Att man har hade två hovar
sötter en vit sort som man kallade svanshovare,
en svart hovsort som man kallade svarthovare.

Får det möjligt skulle man så hoven Ture
och Tyke dagarna. - den 28 och 29 april - ty
det skulle vara riktigt turigt att så dessa dagar.

Detta gäller tiden på 1860 talet, numera äro dessa
havresorter borta och man sår när jorden är
"boen" - reder sig - och bryr sig ej om gamla
seder och bruk. Kär och mossodling användes
mest till hovreodling. Hovren användes endast numera
till kreatursfoder. Födordogs blandades havremjöl i rågmjöl
och så kallades det bröd som baktes hovar "blåmelbrö"

Angående julseder här kan följande svar lämnas:

1. Advont firas ej på något särskilt sätt
2. Lucia firas ej inom familjen men i missionshuset av undervisningsföreningen då pennningar insamlas till fattiga inom socknen.
3. Blakt och bak hör till julstiken, brygd och ljusstöpning är numera bortsläpt, juluphöjren göres i närmaste afår.
4. Järvar till fåglarna uppsättes i något träd.
5. Till julpyndnader användes köpta julbonader finnas gamla antika messingsljusstakar tagas dessa fram, blankas och förses med ljus.
6. Vid julgranskuggningen förekommer ej några särskilda ceremonier huvudsaken är att den är välordet.
7. "Julhögs" och "julbaka" användes ej och julosten har även gått bort på grund av den nästa tillgången av mjölk.

8. Vid middagstiden på julafton brukar det bli "sopp
i grytan, lutfish och gröt sedan. Grötrim och
mandel är nu bortlagda.
9. Julhelgen anses börja vid middagstiden julafton.
10. Julklapparna i vår familj delas vi ut själva
i samhällerna brukar de leka en "Route" som
går omkring med dem.
11. Urdammen brukar använda en del jullekar
t. ex. nöttla och gissningslekar t. ex. en tager
en nöt i knuten hand och har nöten under
en viss finger och säger till sin kamrat: "jag
kör mina svin på skogen" Kamraten: "det
gör jag med!" Den förste frågar: "Under
vilket träd?" Den andre svarar: "det största
där är: Den förste frågar: Vilket är det?
Då tager den andre och råtar ett finger på
den förste och ligger då nöten där så tager

han nöten, men finnes där ingen nöt så lägger han dit en, ty han har så förlorat.

12. Några särskilda sedvänjor rörande julottan finnes numera ej. Men gå bort på besök brukar vi äldre ej gärna göra, men de yngre lägger bort den seden mer och mer.

13. Några särskilda regler för annandagen och de dagarna finnes inte utom nyårsafton då det nya året "vakas in" antingen i hemmet eller i missionshuset. Staffanspynting och utblödda stjärngossar äro bortglömda.

14. Kristtiden har gjort att julkalasen blivit enkellare, vi bjuder varandra på kaffe blot, förut det äro mat med på julkalasen.